

הבה"ח יעקב יוסף איצקוביץ הי"ו - עבודה של 'מבטן שאול שוונתי'

גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה, מניין? מובא ברש"י שהפסוק 'ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך' מדובר על הקב"ה, זה התשובה הפשוטה. אך יש לעיין מה יאמר מי שסובר ש'אדני' הכוונה לגדול שבהם, לשיטתו מניין שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה?

הסביר ר' יודל שהראיה הוא מהתחלת הפרשה 'וירא אליו ה' באלוני ממרא והוא יושב פתח האוהל כחום היום', והדבר תמוה ביותר, הקב"ה מגיע אליך ואתה עוזב אותו והולך אל פתח האוהל לחפש אורחים. הקב"ה בביתך ואתה הולך? מכאן ראייה שגדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני השכינה.

ובדבר יש לעיין, תראו מה זה, אברהם אבינו עוזב את הקב"ה והולך לחפש אורחים, וירא אליו ה' - הקב"ה מגיע לאברהם, ומה אברהם מגיב 'והוא יושב פתח האוהל' - הוא רץ לדלת.

אולי יש לומר ע"פ מה שהרבי מסביר בשמו של ר' אשר שארבעה נכנסו לפרדס ורק רבי עקיבא נכנס בשלום ויצא בשלום וזאת משום שהוא חי את הסכנה שלו שכל מה שהוא משיג בפרד"ס בשניה אחת הוא עלול לזרוק את הכל ולחזור להיות עם הארץ.

הרבי קרא לזה יחוד הוי"ה - אדנ"י. כלומר אני יכול להתבונן בקב"ה וכל הזמן לשוות את ה' לנגד עיני, זה אכן עבודה ה', אבל זה לא תכלית בריאת העולם, כי תכלית בריאת העולם זה יחוד הוי"ה - אדנ"י, וכשאני רק עסוק בהתבוננות בקב"ה בכל דבר, זה נקרא עבודה של גילוי הוי"ה, זה עוד לא יחוד הוי"ה אדנ"י. איך עושים יחוד הוי"ה אדנ"י? בשאתה מעלה את השפלות שלך לנגד עיניך ומתוך הכרת הסכנה שלי אני מתחבר לקב"ה, זה יחוד הוי"ה - אדנ"י שאני מעלה את האדנ"י שזה השכינה שיורדת עם האדם לכל טומאותיו, ומתוך זה הוא מכיר את ההוי"ה.

זאת אומרת אדם יכול לעלות ולעלות מעלה מעלה בהתבוננות באלוקות, אבל הוא עוד לא עשה כלום, כי בשניה אחת מישהו מעצבן אותו והמח נסגר והוא נשאר אותו פרא אדם כמו שהיה קודם. וכך, כדי שאדם יעבור שינוי, כדי שיזדכך, כדי שהקשר בורא שבא ע"י המח ישאר אצלו גם לרגעים שהוא בלי מח, הוא חייב בשביל זה להכיר את השפלות שלו, ומתוך השפלות שלו להכיר את הקב"ה.

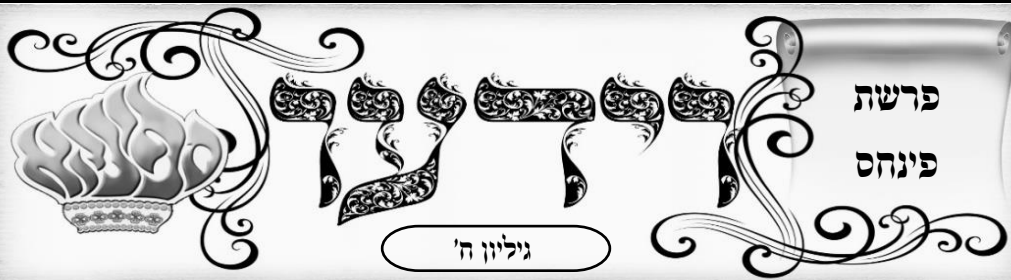
וכך כל השגה שהוא משיג הוא לא מתפאר בה כי הוא יודע בתכלית הידיעה שבשניה אחת הוא עלול להיות בצד השני. כשהיצה"ר רואה שיהודי מתעלה הוא עלול להזיק לו קשות, בחרדות, בתאוות כמו שמובא מהבעש"ט שמי שמתפלל ומתעורר חזק באהבת ה' עלול ליפול אח"כ באהבה זרה, לכן בשעה שיהודי מתעלה עליו להחזיק חזק בכיס החלש שלו ולא לתת לגאוה שהיא ראשית הטומאה לבלבל אותו, וכך הגוף שלו גם מוזדכך ונהיה חלק מהקדושה.

אחר מובא הדברים, אני חושב לומר שזה מה שהיה עם אברהם, הקב"ה אכן הגיע אליו, אבל הוא רצה להישאר בעולם העשייה, הוא ישר הלך לחפש אורחים, הוא רצה את הדביקות בצורה של יחוד הוי"ה אדנ"י לעסוק תוך כדי הדביקות בלעשות טוב לבריות, 'עושה בתחתונים ומרמז בעליונים'.

וכך גם היה במעשה דפרשתו רבינו מסביר כך: 'בקנאו את קנאתי' - מתוך הקנאה הטפילה בא פנחס לבחינת קנאת ה' צבקות, ע"י הביטול שהובהר לו ע"י הקנאה הטפילה הוא גילה את הקב"ה. משם הוא העליה לדביקות, וזו עליה בטוחה של שפלות ודביקות. וכמו שר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום, כך פנחס זכה לברית שלום, הרחמן יברך את עמו בשלום.

הננו לשנר בזאת ברכת מזל טוב לחברינו וידידנו תהלה שלום ליברמן הי"ו לרגל אירוסיו בשעת"מ. בורא עולם בקניין השלם זה הנניין

להערות והארות ניתן להתקשר טל' 058-3221530

דברי קודש

מה הלחם הקלוקל הזה?

וזה היה ההתמרמרות של בני ישראל ועל זה הם צווחו "הלחם הקלוקל", כלומר הלחם ש"הקליל" את כל אלו שהתנהגו בממלכתיות תוך שימור החינויות, לא משנה מה הפנימיות הינה. מיד לאחר ששמע את תלונותיהם שלח להם הקב"ה את הנחשים כמסר לכך שיחזרו אליו בתשובה.

מה המסר בכך ששלח דווקא נחשים ולא סוגי חיות שונות החל בעכברים וחולדות וכלה באריות ונמרים בשלל צורות?! כידוע הנחש אינו צריך לחכות לארוחותיו עד שיגיע לידו נתח בשר עסיסי ברוטב שהוא "סיגנן" לעצמו, כיוון שהטעמים בתפריט של הנחש נעים בין "חול" לבין "עפר" הנחש לא חושש מאיבוד מזונו כלל. גם אם לא ימצא בשר, ינשך הוא אבנים וחצץ.

אך התכונה הקטלנית יותר שלו היא, שנחש לעולם אינו זו הצידה, גם כאשר הוא נתקל בעצם הגדול כמזנו פי כמה. תמיד יתקוף הנחש את החפץ שיחסום את דרכו.

וזהו המסר לבני ישראל. אתם רוצים להיות כאומות העולם. כנחשים. לא לדאוג לעבודה פנימית מאומצת. רצונכם הוא בעבודה קלה שתעלה אתכם על דרך המלך ישר לקבלת השכר שמובטח לכם. אם כן יתקיים בכם גם שאר התכונות המצויות אצל הנחש. אתם תינשכו כל אחד שיתקרב אליכם. אתם לא תסבלו אף אחד, ואף אחד לא יסבול אתכם. אין דבר שעומד יציב מלבד הפנימיות. בחיצוניות מספיק כישלון קטן. מועידה זעירה, וכל הדמות תקרוס.

והרפואה לאדם שננשך בחטא הנחש הוא להביט מעלה ולראות מי הוא המעניק את החיים ומי הוא שלוקח אותם ועל ידי זה יינצל.

מכירים את זה ששאתם מבחינים שהחבר שלעם מסודר ומטופטפ מהחל ועד כלה, בעוד אתם עדיין מסובכים למעלה מראש?!

זאת התשובה לשאלה שעולה בספה"ק, מדוע בני ישראל נזכרו להתלונן על תנאי המחיה שלהם רק אחרי ארבעים שנה?!

ולכאורה ההסבר בזה הינו, שלאחר כל התלאות שעבר חנה עם ישראל ליד הממלכות אדום מואב ובני-עמון. היהודים הופתעו בכל בוקר לראות את השכן, יהודי פשוט, שלא ניכר עליו כל אות לגדלות עצומה בתורה באגדה או בהלכה, פותח את דלתו ומוצא שם את המון הבוהק לו ולכל משפחתו.

ואילו השכן שמוול, ה"שיינער ייד" עם הזקן הלבן הארוך, או לחילופין עם זקן שחור מרשים, או כל תואר שאתם מומחשים לעצמכם כאשר לוחשים לכם שלהוא והוא יש "הדרת פנים", מטריח את עצמו ללקוט את העומר שלו ושל כל בני המשפחה המורחבת מחוץ לגבולות המחנה. דבר שהיה מביך לחלוטין.

ולכן כאשר הם ראו לנגדם את האומות ה"מתקדמות" שאצלם מתקיימים סדרי עדיפויות שונות. אין צורך לעבוד על הפנימיות. מספיק הטיפוח של הדמות הרחנית שופעת ההוד ומרובת הציטוטים והדיקלומים מבחוץ שעל אף כל קשר בין המסרים בפה לבין מחשבות וכוונת הלב הוא מקרי לחלוטין, עדיין הם אלו המגדלים מעריצים וחסידים. בעוד האנשים הפשוטים שנאבקים להגיע למטרת חייהם שהיא הכרת הבורא על כל צעד ושעל ללא רעש וצלצולים אינם זוכים להכרה אמיתית.

[מתוך דברי רבינו שליט"א בשב"ק פר' הוהקת]

ואלקעווע שוואב המים

באי בית המדרש הגדול בזאלקעווע, שטייטל קטנה בגבולות פולין, חבושים היו בשטריימל בעל הכיפה הזקופה ושערות המשתלחות לכל עבר, טרום ימי השטריימל ששערותיו הדוקות לקרטון הפנימי כקוגעל חם ומבהיל שהרגע יצא לו מהסיר, ולבושים בגדי שבת כולל הקפוטה הארוכה ולחלקם משוכים המכנסיים מעט מעל נעליהם ותחתם מנצבצים להם גרביים שחורות כמנהג החצר אליו הם משתייכים.

כאשר נכנסו לבית הכנסת, השתוממו למוזהא המוזר שנגלה לעיניהם.

יוד'ל-זורח שואב המים רוקד לו בשמחה, לפעמים ריקוד פשוט, ולפעמים "הורה" עם עצמו, תוך כדי פיזום שיר עליו שהלחינו כמה מחבריו למנז'ה הזאלקוואית, ובדביקות עילאית בעיניים עצומות. כמה מחבריו הטובים נאלצו להעיד בפני קהל המתפללים התמוה ששום אסון לא אירע ליוד'ל-זורח במידה שיצדיק את הריקוד המוזר הלז ששייך יותר למחלקת הנפש בבית החולים של חצק'ל הגביר, ולא לבית המדרש המרכזי של השטייטל.

לחישה שקטה שעברה בין המתפללים לימדה שרבי יחזקאל שרגא רב העיירה נכנס לבית המדרש.

הרבי ראה את ההתקהלות, ולאחר שמע מפי גבאו המסור את תקציר המעשה, ניגש לעבר יוד'ל-זורח העליון שפקח את עיניו לאחר דחיפת מרפק קטנה מאחד הנערים המלווים של הרבי, ושאלו לפשר הדבר.

יוד'ל-זורח הנרגש פתח את פיו והחל מגולל את מעשי אותו היום.

"קמתי בבוקר כרגיל, כאשר אגלי הטל נחים להם בשלווה על העלים הישנים אך עדיין יש זמן למניין הקבוע שמתקיים כל יום בבית המדרש".

אנחה יצאה מפיו: "כמו שהרבי וודאי יודע, לא תמיד צריכות עקרת הבית מים בכמות מספקת לפרנסתה, אך בימי השישי צריכות עקרות הבית כמוות גדולה יותר של מים, לאפיה ולבישול של צרכי השבת המרובים ולפי גודל הקניה כך גודל שולחן השבת שלי". יוד'ל-זורח עוצם את עיניו וכמו חוזר אל הבוקר המתיש שעבר עליו.

"יצאתי אל הבית הראשון בסיבוב שלי, הבית של שמרל הסנדלר. בדרך כלל נוות ביתו פותחת את הדלת וקונה כמוות מים בסכום מוכוב, אך מתברר שיענקל החלבן כבר יצא לסיבובו הרגיל, שתואם למסלול שלי, ועקב ששילמה עבור החלב סכום הגון, לא נותר לה די לכמות הרגילה שנהגה לקנות מזמני ולכן יצאתי מונה עם סכום קטן יותר מכפי ששיערתני. כמוכן שמייהרתי לביתו של שלמה הנפח בכדי להופיע לפני יענקל החלבן, אך בדיוק ביום השישי הזה נותר לה די מים מהשבוע החולף, כך שלא הייתה זקוקה למים נוספים" יוד'ל-זורח עוצר את

שטף דיבורו ולוגם מוכס מים שאי מי הגיש לו, והמשיך בסיפורו נרגש. "כך בכל בית שהגעתי, קוצצה לה משכורתי כמו ביד נעלמה. אף לזלמל'ה וחיים-שולעם החייטים נותר די מים, ולביתו של שמרל'ל מכנסים האורחים לא הגיעו הפעם אורחים להתאכסן. מאייער הזג לא פתח, כפי שנהג לעיתים מזומנות כאשר נסע העירה לשבת ליריד הזכוכית, ואף חצק'ל הגביר לא שהה בביתו עקב נסיעת עסקים לדנציג הרחוקה."

אנחה התמלטה מפיו, והרב הניח את ידו על כתפיו השחות של יוד'ל פרץ לאות השתתפות, יוד'ל-זורח המעודד קמעה המשיך "בסוף היום טבלתי במקווה וחזרתי לביתי בכדי לספור את הכסף שעמלתי עליו כל כך, וללכת לשוק לקנות צרכי שבת. אך אוי געוואלד! הכסף שבידיי יספיק בקושי לשני ארוחות של ימי חול, בוודאי ובוודאי לא לסעודות של שבת קודש שמצווה להדר בהם. יצאתי מביתי, מבחוץ לבוש בגדי שבת מהודרים אך בתוך תוכי ייאוש ועצבות גדולים. היאך זה לא הצלחתי להביא טרף ביתי?! דבר דומה לזה שקרה היום לא קרה לי מעולם. מעולם לא קרה שכמעט כל אנשי העיירה לא הזדקקו למים או לכמות גדולה ממנו"

יוד'ל-זורח עצם את עיניו שוב, משל באמצע שמונה-עשרה הוא "ואז כאשר לבית המדרש נכנסתי נזכרתי במה שהרבי אמר בשלעשיד'עס רק לפני שבוע: **"כל מה שמזדמן לאדם הרי הוא סיבה מאת מסובב הסיבות, שהוא רוצה אך ורק בטובתו"** דבר שגרם לי לחשוב, שהרי אין לכל זה הסבר הגיוני, שהרי כל שבוע אני מספיק להביא צרכי שבת מרובים, גם אם לא לגמרי בהידור. משמע השבוע היה לי משהו מיוחד, שבוודאי לא קרה לי מעצמו ואלא מי הוא זה שיכול לעשות זאת!?" סיבב יוד'ל-זורח את ראשו לקהל שהקיפו מסביב "וודאי שרק הרבש"ע יכול!" קפץ היהודי הפשוט בהתלהבות "ואם אבינו שבשמיים החליט שהשבוע לא אביא הביתה פרנסה, הרי רק טוב ייצא מזה! ולכן החלטתי לצאת בריקוד, שהרי על כל תנועה ותנועה שלי יש מי שמשגיח מלמעלה. והוא רוצה רק את טובתי!"

היהודי הפשוט שהתגלה כחסיד נלהב סיים את נאומו וחזר לרקוד, הפעם עם הרבי אחוז בידי, ומסביבם כל אנשי העיירה.

אין צורך להכביר במילים לנוכח הסיפור ומוסר ההשכל הניצב לצדו. באם ניווכח לראות את יד ה' המשגיחה ומעניקה לנו בכל עת רק לטובה, אזי נהיה המאושרים באדם. וכפי שחוזר רבינו שליט"א ואומר שבאדם שמוח כולם רוצים להידבק, אך לאדם הנמצא בעצבות אין כל חשק להתקרב וכל ההזדמנויות בורחות ממנו. נקודה למחשבה.